

pečnosti cti, k níž po provedeném řízení byl obžalovaný rozsudkem ze dne 16. února 1929 uznán vinným přestupkem §§ 487, 488 a 491 tr. zák. a odsouzen s použitím §§ 260 b), 261, 266 a 267 tr. zák. k peněžitě pokutě 150 Kč, po případě do vězení na tři dny podmíněně se zkušební dobou jednoho roku. Rozsudek je právoplatný. Poněvadž však obžalovaný je rotmistrem zdravotního oddělení vojenského v J. a spáchal čin v době vojenské služby, — podle potvrzení divisní nemocnice v J. ze dne 20. dubna 1929 koná činnou službu jako rotmistr z povolení nepřetržitě od 1. března 1919 až do nynější doby, — podléhal v době spáchání činu i v době, kdy se proti němu řízení vedlo, pravomoci vojenské. Ježto pak již z obsahu obžaloby, — v níž je obviněný označen jako rotmistr zdravotního oddělení vojenského v J. a uvedeno, že se urážlivého činu dopustil v »těchto dnech«, jest zřejmo, že jde o obviněného, podléhajícího pravomoci vojenského soudu, — neměl okresní soud v Přelouči zahajovati trestní řízení, ani vynášeti rozsudek, nýbrž měl podle § 60 tr. ř. odstoupiti spis příslušnému vojenskému soudu. Poněvadž se tak nestalo, byl porušen zákon v ustanoveních §§ 1 a 60 tr. ř. a § 11 čis. 1 voj. tr. ř. Bylo proto podle §§ 33 a 292 tr. ř. uznati o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem, jak se stalo.

Čís. 3541.

Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čis. 124 sb. z. a n.).

Ustanovení § 12 (1) tisk. nov. o stavení promlčecí lhůty jest ustanovením práva velícího; tímto ustanovením byl změněn § 530 tr. zák. pro obor tiskových deliktů.

Ono ustanovení platí nejen, když původce nemohl býti ihned stíhán, nýbrž i tehdy, když se tak mohlo státi, poněvadž jeho osoba byla obžalobci známa již před podáním stíhacího návrhu proti zodpovědnému redaktoru.

Ustanovením § 1 (2) tisk. nov. byl početně omezen okruh osob pro tiskové delikty stíhatelných (§ 7 tr. zák.) v tom směru, aby osoby, které jsou jen nepřímou účastny na obsahu tisku, a kterým zpravidla nelze vinu dokázati, nebyly vydávány trestnímu stíhání; časově v příčině stíhatelnosti některé na obsahu tisku účastněné osoby neobsahuje tento předpis žádného ustanovení a nemá s ustanovením odst. (1) § 12 tisk. nov. nic společného.

Ani soukromý obžalobce nemůže uplatňovati zmatek čis. 4 § 281 tr. ř., nevyhradil-li si po zamítnutí průvodních návrhů zmateční stížnost.

(Rozh. ze dne 24. června 1929, Zm II 370/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromých obžalobců do rozsudku krajského soudu jako kmetského soudu v Novém Jičíně ze dne 16. července 1928, jímž

byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn ze soukromé obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ 488, 491, 493 tr. zák. a § 1 tiskové novely ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil prvému soudu, by znovu o ní jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti soukromých obžalobců, dovolávající se důvodů zmatečnosti čís. 4 a 9 b) § 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Pokud ovšem soukromí obžalobci napadají skutkový předpoklad rozsudku, že se dověděli o trestném činu a o pachateli trestného činu již dne 17. října 1927, formálním důvodem zmatečnosti podle čís. 4 § 281 tr. ř., dovozující, že zamítnutím důkazů nabízených při hlavním přelíčení byli zkráceni v právu stíhání, nelze se obíratí těmito vývody, poněvadž si obžalobcové nevyhradili po zamítnutí průvodních návrhů zmateční stížnost, čímž pozbyli práva k uplatňování tohoto důvodu zmatečnosti. Pokud stěžovatelé doličují, že před 24. listopadem 1927 nevěděli, kdo jest pisatelem článku, brojí jen nepřipustným způsobem proti tomu, jak první soud hodnotil výsledky provedených důkazů, a proti soudcovskému přesvědčení (§ 258 tr. ř.). Nelze proto k příslušným vývodům hleděti a nutno při dalších úvahách vycházeti ze zjištění, že soukromým obžalobcům byl trestný čin a jeho pachatel znám již dne 17. října 1927. Odůvodněna jest však zmateční stížnost, pokud s hlediska zmatku podle čís. 9 b) § 281 tr. ř. napadá jako právně mylný výklad, jehož se v rozsudku prvního soudu dostalo ustanovení § 12 odst. (1) tiskové novely. První soud vyslovil v této příčině právní názor, že ustanovení § 12 (1) o stavení promlčecí lhůty platí jen, když původce nemohl býti ihned stíhán, nikoliv však i tehdy, když se mohlo tak státi, poněvadž jeho osoba byla již obžalobci známa, jak tomu bylo v souzeném případě. Názor ten je však mylný a stěžovatelé jej právem napadají, neboť pro tak úzký výklad zákona neposkytuje opory ani jasný doslov ani účel a smysl, ani posléze vznik zákona. Z důvodové zprávy k tiskové novele je patrné jen tolik, že ustanovení § 12 (1) o stavení promlčecí lhůty má význam zejména tehdy, bylo-li trestní řízení zavedeno proti nepravému vinníkovi proto, že byl nesprávně pojmenován původce, ale tím není řečeno, že by v jiných případech nemělo býti použito onoho ustanovení. Kdyby měl býti správný omezující výklad prvního soudu, vedl by k nemožnému důsledku, že by názor prvního soudu platil tímž právem nejen ve prospěch původce, nýbrž i ve prospěch jiných osob, zodpovědných podle zákona, tedy zejména i ve prospěch zodpovědného redaktora, ač jeho osoba, hledíc k předpisům tiskového zákona (§§ 9, 10 tisk. zák.), bude zpravidla od prvního počátku obžalobci známa. Podle nesprávného názoru soudu nalézacího musel by vlastně soukromý obžalobce stíhati takřka bez výjimky do šesti neděl (§ 530 tr. zák.) tohoto redaktora, nechtěl-li by se vydati nebezpečí zániku práva stíhacího. To zajisté nebylo zákonodárcem zamýšleno, neboť pak by bylo skutečně nepochopitelné, proč by byl zákonodárce volil

onen povšechný doslov zákona, když by právě u osob na prvním místě podle zákona zodpovědných, mělo stavení stíhací lhůty býti omezeno jen na případ, že nebyly soukromému obžalobci ihned známy a nemohly býti ihned stíhány. K ujasnění věci stačí si představit, že na příklad v trestním řízení, zahájeném původně jen proti původci, nemohlo býti pokračováno proto, že původce za trestního řízení sešilel, zemřel a pod. Bylo by pro soukromého obžalobce zajisté křivdou neodůvodněnou, kdyby si nemohl za podmínek § 12 odst. (1) tisk. novely dodatečně zjednat alespoň částečné zadostiučinění tím, že by pak ještě včas podal stíhací návrh proti zodpovědnému redaktoru, kterého ovšem od začátku a déle než šest neděl již znal, kterého však původně nežaloval jen proto, že pokládal trestní stíhání původce jakožto hlavního vinníka za postačitelé k tomu, by byl před veřejností ospravedlněn. Proto vyslovil a odůvodnil též nejvyšší soud v jiném případě (viz rozhodnutí sb. n. s. čís. 2438) zásadu, že se promlčecí lhůta proti zodpovědnému redaktoru staví tím, že bylo zavedeno trestní řízení proti vydavateli.

Neprávem dovolává se rozsudek § 1 odst. (2) tisk. nov. Účelem tohoto ustanovení jest, jakž patrně z důvodové zprávy, jen, by byl počtečně omezen okruh osob pro tiskové delikty stíhatelných (§ 7 tr. zák.) v tom směru, by osoby, které jsou jen nepřímou účastny na obsahu tisku a kterým zpravidla nelze vinu dokázat, nebyly vydávány trestnímu stíhání; časově v příčině stíhatelnosti některé na obsahu tisku účastné osoby neobsahuje tento zákonný předpis žádného ustanovení a nemá tedy s ustanovením odst. (1) § 12 tisk. nov. nic společného. Stejně mylně dovolává se nalézací soud poslední větou § 1 odst. (1) tisk. novely, z níž dovozuje, že předpis § 530 tr. zák. není zrušen, je-li osoba zodpovědná podle zákona soukromému obžalobci známa. Vždyť v této větě § 1 se výslovně uvádí, že o trestní zodpovědnosti za obsah platí ustanovení zákonů trestních, pokud v tomto zákoně není jinak ustanoveno. § 12 odst. (1) však stanoví právě něco jiného v příčině šestinedělní stíhací lhůty § 530 tr. zák., jest proto § 530 tr. zák. tímto zvláštním předpisem změněn pro obor tiskových deliktů. Ustanovení § 12 (1) tisk. novely jest ustanovením práva velícího. Zákon nerozlišuje a proto platí příslušná ustanovení i tenkrát, znal-li obžalobce pravého původce již před podáním stíhacího návrhu proti zodpovědnému redaktoru. Účel předpisu odst. (1) § 12 jest prostě ten, zaručiti soukromému obžalobci úplnou volnost, stíhati z osob podle zákona zodpovědných právě tu, z jejíhož stíhání si slibuje podle výsledků trestního řízení, konaného třeba jen proti jediné z nich, že dosáhne nejúčinněji a nejsnadněji cíle soukromou obžalobou sledovaného, rehabilitace před veřejností.

Důsledek těchto právních vývodů je tento: V souzeném případě byl trestný čin a pachatel (původce článku) soukromým obžalobcům znám dne 17. října 1927; od toho dne počala běžeti šestinedělní lhůta k stíhání původce (obžalovaného); dne 3. listopadu 1927 bylo pak podle rozsudkových zjištění zavedeno trestní řízení proti zodpovědnému redaktoru pro přečin proti bezpečnosti cti; tímto dnem nastal účinek stanovený odstavcem (1) § 12 tisk. novely, stavení šestinedělní lhůty

k trestnímu stíhání původce jakožto jiné podle zákona zodpovědné osoby. Vychází-li se z předpokladu pro soukromé obžalobce nejnepříznivějšího, že stavení této lhůty zaniklo již dne 28. listopadu 1927, kteréhožto dne trestní řízení proti zodpovědnému redaktoru bylo k návrhu soukromých obžalobců soudním usnesením podle § 46 tr. ř. zastaveno, při čemž lze otázku, zda měli za tohoto stavu věci též soukromí obžalobcové ještě býti zpraveni o zastavení, ponechati stranou — začala podle odstavce (1) § 12 tisk. nov. tímto dnem šestinedělní lhůta, z níž do 3. listopadu 1927 uplynulo teprve 17 dní, dále běžeti a, ježto stihací návrh na původce, obžalovaného, byl pak u soudu podán již dne 2. prosince 1927, tedy po odečtení lhůty stavící dvacátého prvního dne, jest nade vší pochybnost jasno, že stihací návrh byl podán včas. Sproštění obžalovaného stalo se tedy z právního omylu a bylo proto vyhověti zmateční stížnosti, zrušiti napadený rozsudek, zároveň však pro nedostatek skutkových zjištění, která by umožňovala zrušovacímu soudu, by ihned ve věci rozhodl, přikázati věc prvnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 3542.

Urážka tiskem (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.).

K beztrestnosti podle § 4 tisk. nov. nestačí, že tiskovou zprávou byl chráněn veřejný zájem, nýbrž se vyhledává, by byl ze závadné zprávy zřejmý úmysl, chrániti především tento zájem.

Nestačí, by se pachatel odvolal na skutečnosti, které pokládá podle svého subjektivního nazírání za postačitelé, nýbrž musí býti prokázány takové skutečnosti, jež při bedlivém objektivním zkoumání pro svou vnitřní spolehlivost a přesvědčivost postačí, by tvrzené obvinění mohlo býti pokládáno za pravdivé.

S hlediska § 4 tisk. nov. nestačí k beztrestnosti rozšiřovatele podle § 493 odst. druhý tr. zák. subjektivně předpokládaná spolehlivost prvního původce urážlivé zprávy; je vždy třeba zkoumati objektivní spolehlivost informátora ve spojitosti s obsahem zprávy informátorem sdělené, jakož i s okolnostmi, za kterých se informátor o obvinění dozvěděl a které k odůvodnění svého vinění uvedl, a konečně s ohledem na zvláštní okolnosti, za nichž své obvinění pronesl.

Může býti veřejným zájmem, by nešvary v politické straně byly odhaleny a odstraněny.

(Rozh. ze dne 25. června 1929, Zm I 733/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromých obžalobců do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Chebu ze dne 8. listopadu 1928, pokud jím byl obžalovaný sproštěn podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin proti bez-